

Av. Ömer Faruk ÇAMAŞIRCI

**REKABET HUKUKU AÇISINDAN
DİJİTAL PLATFORMLAR VE SATICILAR
ARASINDAKİ DİKEY İLİŞKİ**

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	V
KISALTMA CETVELİ.....	XIII
GİRİŞ VE ÇALIŞMANIN KONUSU	1

BİRİNCİ BÖLÜM REKABET HUKUKUNDA DİKEY ANLAŞMA İLE DİKEY SINIRLAMA KAVRAMI VE İLGİLİ HUKUKİ DÜZENLEMELER

I. REKABET HUKUKUNDA DİKEY ANLAŞMA	13
1. Genel Olarak.....	13
2. Dikey Anlaşmaların Tanımı	15
3. Dikey Anlaşmanın İşlevleri ve Nitelikleri ile Dikey Sınırlamalar ...	19
4. Dikey Anlaşmanın Unsurları.....	23
A. Anlaşmaya Taraf İki Farklı Teşebbüsün Bulunması.....	24
B. Teşebbüslerin Üretim ve Dağıtım Zincirinin Farklı Aşamalarında Bulunması.....	28
C. Anlaşmanın Mal ve Hizmetlerin Alımı, Satımı ya da Yeniden Satımı Amacıyla Yapılması.....	30
II. DİKEY ANLAŞMALARIN UYGULANMASINA DAİR GÜVENLİ LİMAN – GRUP MUAFİYETİ REJİMİ.....	30
1. 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğindeki Rejim.....	31
A. Anlaşmanın İlgili Tebliğde Tanımlanan Bir Dikey Anlaşma Olması.....	33

B. Anlaşmanın Konu Bakımından İlgili Tebliğin Kapsamı Dışında Bulunmaması	34
C. Pazar Payının Belirlenen Eşiği Aşmaması.....	35
D. Anlaşmanın Herhangi Bir Ağır Sınırlama ya da Kapsam Dışında Bırakılan Bir Anlaşma İçermemesi	36
2. AB'deki Durum – Yeni VBER'de Yer Alan Düzenlemeler	38
A. Yeni VBER'in Yürürlüğe Girişi	38
B. Yeni VBER'de Yer Alan Değişiklikler.....	39
3. ABD Rekabet Hukukunda Dikey Anlaşmalara Yaklaşım	45

İKİNCİ BÖLÜM

DİJİTAL EKONOMİNİN YENİ İŞ MODELLERİNDEN DİJİTAL PLATFORMLAR

I. DİJİTAL EKONOMİDE ORTAYA ÇIKAN YENİ İŞ MODELLERİ 49	
1. Genel Olarak	49
2. Dijital Ekonomide Başlıca İş Modelleri ve Dijital Hizmetler Yasası (Digital Services Act – DSA) Tarafından Yapılan Sınıflandırma.....	51
II. DİJİTAL PLATFORMLARIN TANIMI VE NİTELİKLERİ	57
1. Genel Olarak	57
2. Dijital Platformların Tanımı ve Yaygın Örnekleri.....	60
3. 7416 Sayılı Kanunla 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da Yapılan Değişiklikler Kapsamında Pazaryeri Tanımı ve İlgili Tanımlar	66
4. Platformların İktisadi Nitelikleri ve İşleyişi	72
A. Genel Olarak	72
B. Platformların Çift veya Çok Taraflı (Multi-Sided) Niteliği.....	74
C. Ağ-Şebeke Dışsallıkları (Network Externalities) veya Ağ Etkileri (Network Effects).....	76

D. Ölçek ve Kapsam Ekonomisi ile Ölçeğe Göre Aşırı Getiri.....	79
E. Platformların İşleyişinde Verinin Rolü	81
5. Ara Sonuç.....	82

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİJİTAL PLATFORMLARIN SATICIYLA İLİŞKİLERİNDE DİKEY ANLAŞMALARLA İLİŞKİN HÜKÜMLERİN UYGULANMASI

I. PLATFORMLAR VE SATICILAR ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN DİKEY ANLAŞMA ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ	85
1. Genel Olarak	85
2. Platformlar ile Satıcılar Arasındaki Anlaşmanın Rekabet Hukuku Anlamında Nitelikleri.....	87
A. Platformlar ile Satıcılar Arasındaki Anlaşmalar Dikey Anlaşma Olarak Nitelendirilebilir mi?	87
B. Platformlar ile Satıcılar Arasındaki Dikey İlişkide Sağlayıcı ve Alıcı Tarafın Tespiti.....	95
II. PLATFORMLAR İLE SATICILAR ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ACENTELİK ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	98
1. Genel Olarak	98
2. Acenteliğin Unsurları Bakımından Platform ile Satıcı İlişkisi	100
A. Genel Olarak	100
B. Acentenin Unsurları.....	101
a. Bağımsızlık.....	101
b. Müvekkil ile Acente Arasında Bir Sözleşme Bulunması..	101
c. Acentenin Aracılık ya da Sözleşme Yapma Yetkisi.....	102
d. Süreklilik ve Meslek Edinme.....	102
e. Ücret	103
f. Belirli Yer ya da Bölge İçinde Faaliyet	103

C. Platform – Satıcı İlişkilerinin Acentenin Unsurları Kapsamında Değerlendirilmesi.....	103
3. Acentelik Hükümlerinin İktisadi Sebep-Sonuçları ile Platform – Satıcı İlişkilerinin Bunlara Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	110
4. Platformlara İlişkin Acentelik Hükümlerinin Türk ve AB Rekabet Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi.....	113
A. Genel Olarak ve Türk Rekabet Hukukundaki Durum	113
B. AB Rekabet Hukukundaki Durum	116
5. Ara Sonuç.....	119

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİJİTAL PLATFORMLARDA

PLATFORMLAR TARAFINDAN

UYGULANAN BAŞLICA DİKEY

SINIRLAMA HALLERİ

I. PLATFORMLARIN DİKEY SINIRLAMA UYGULAMALARININ TEMELLERİ.....	121
1. Genel Olarak.....	121
2. Dikey Sınırlama Uygulaması Bakımından Platformun Nitelikleri.....	123
3. Platformların Dikey Sınırlama Uygulamalarının Muhtemel Amaç ve Sonuçları.....	126
II. PLATFORMLAR TARAFINDAN GETİRİLEN BAŞLICA DİKEY KISITLAMALAR.....	128
1. Giriş ve Kapsamın Belirlenmesi	128
2. Rekabet Etmeme Yükümlülüğü/ Münhasırlık.....	132
A. Genel Olarak.....	132
B. Platformların Rekabet Etmeme Yükümlülüğü Uygulamaları	135

C. 7416 sayılı Kanunla Getirilen Platformların (Büyük Ölçekli ETAHS) Satıcılara Rekabet Etmeme Yükümlülüğü Uygulama Yasağı.....	139
D. AB Rekabet Hukukundaki Durum	142
3. En Çok Kayrılan Müşteri (EKM) Şartları.....	144
A. Genel Olarak	144
B. EKM Şartlarının Muhtemel Amaç ve Etkileri	148
C. Platformlar Lehine Getirilen EKM Şartları	150
a. Giriş ve Tanım.....	150
b. Geniş EKM Şartı ve Piyasa Üzerindeki Muhtemel Etkileri	153
c. Dar EKM Şartı ve Piyasa Üzerindeki Muhtemel Etkileri	157
D. AB Rekabet Hukukunda Durum	160
a. VBER ve AB Dikey Kısıtlamalara İlişkin Kılavuz Düzenlemeleri.....	160
b. DMA'da Yer Alan Düzenlemeler	164
E. 7416 sayılı Kanunla Getirilen Platformlar (Büyük Ölçekli ETAHS) Lehine EKM Şartı Getirme Yasağı	165
4. Satıcıların Satış Fiyatına Müdahale Uygulamaları.....	167
5. Platformların Satıcılara Yönelik Çoklu Erişimi Sınırlandıran Uygulamaları.....	169
6. Ara Sonuç.....	174
SONUÇ	177
KAYNAKÇA.....	183